

Centraal-Amerikaanse staten produceren zelf karavanen van migranten

Het nieuws haalde zelfs onze media. Half januari verliet een indrukwekkende karavaan de Hondurese stad San Pedro Sula dichtbij de Guatemalteekse grens in verschillende fasen en dat gedurende drie a vier dagen. Daar waren ondermeer voltallige gezinnen bij en zelfs heel wat jonge kinderen. Duizenden onder hen braken doorheen de Guatemalteekse *muur*. Een drieduizend politieagenten en militairen aan de grensposten slaagden er niet in ze terug te dringen. Traangas en knuppelgeweld kon de massa niet bedwingen. De Guatemalteekse autoriteiten schatten het aantal migranten tussen de 7.000 en 8.000 personen. Die 'Amerikaanse muur in Guatemala' kwam er om Hondurezen, Salvadoranen, Nicaraguanen en de eigen Guatemalteekse bevolking tegen te houden als voorwaarde om nog te kunnen rekenen op financiële steun van de machtige noorderbuur. De Guatemalteekse immigratieautoriteiten meldde dat een kleine duizend Hondurezen, waaronder 163 minderjarigen, werden teruggestuurd door personeelsleden van het instituut of door de veiligheidsdiensten.

Om de context in de regio nog dramatischer te maken kwam een groep van ten minste 300 Salvadoranen illegaal Guatemala binnen. Ze voegden zich bij de karavaan van Hondurese vluchtelingen, zoals bevestigd werd door het Guatemalteekse Instituut voor Migratie.

Toen Donald Trump president werd in januari 2016 begon de toegang van migranten tot de VS hachelijker te worden. Vandaar dat ze probeerden hun doel te bereiken in de vorm van massale uittochten.

Guatemalteekse Ombudsman voor de Mensenrechten waarschuwde

Bij het vernemen van de hoge concentratie van politie en legerstroepen naar de grens tussen Honduras en Guatemala sloeg Jordán Rodas alarm.

'Vergeet niet:

Dat migranten vluchten voor sociale ongelijkheid, armoede en geweld en niet onderworpen kunnen worden aan een wrede en onmenselijke behandeling op Guatemalteeks grondgebied.

Dat de migratiecode bepaalt dat "de staat Guatemala het recht van elke persoon erkent om te emigreren of te immigreren, waardoor de migrant het nationale grondgebied mag binnenkomen, verblijven, doorreizen, verlaten en terugkeren naar het nationale grondgebied in overeenstemming met de nationale wetgeving."

Dat de Inter-Amerikaanse Commissie voor de Mensenrechten (IACHR) richtlijnen heeft opgesteld voor de aanpassing van het overheidsbeleid aan de internationale afspraken en de Inter-Amerikaanse normen, om de uitgebreide bescherming van de mensenrechten van Immigranten in de context van de Covid-19-pandemie te waarborgen.'

Guatemalteekse migranten blijven geld sturen

Meer en meer mensen kijken uit naar de VS om het welzijn en de veiligheid te zoeken die zij in hun land niet kunnen vinden.

Volgens de Prevention Research Centers (PRCs), een netwerk van 26 Amerikaanse Academische Centra die onderzoeken hoe de mensen in hun gemeenschappen de chronische ziekten kunnen vermijden of de risico's ervan kunnen tegengaan. wonen tegenwoordig meer dan 4,6 miljoen migranten uit Guatemala, Honduras en El Salvador in de Verenigde Staten

wonen. Cijfers en statistieken zijn niet altijd goede richtlijnen om zich op te baseren. Zo lijken deze cijfers aan de lage kant. Want volgens het Guatemalteekse Ministerie van Buitenlandse Zaken zouden er alleen al 3 miljoen Guatemaltekens in het buitenland, merendeels in de Verenigde Staten resideren.

In Guatemala leeft 59 procent van de bevolking onder de armoedegrens en 50 procent van de kinderen lijdt aan een zekere mate van ondervoeding. De thuisgebleven families strijken wat graag de regelmatig opgestuurde 'familie overmakingen' op. Volgens verschillende berekeningen kunnen ongeveer zes miljoen van de zestien miljoen inwoners van Guatemala van die geldtransfers profiteren. Een deel van het geld dat de huishoudens ontvangen, gaat naar de vraag naar consumptie van goederen en diensten, onder andere de gezondheid.

Guatemala ontving in 2020 meer dan 11.508 miljoen dollar aan familie overmakingen uit het buitenland. Volgens de Guatemalteekse Centrale Bank betekent dit een nieuw historisch record aan inkomsten van deviezen. Bijna 8 procent meer dan in 2019.

De autoriteiten schatten dat die familie overmakingen van de migranten 13,5 procent van het bruto binnenlands product (BBP) vertegenwoordigden.

Oorzaken en gevolgen

Iedereen vraagt zich af of er ooit een einde komt aan de tragische situatie van massale vlucht van Centraal-Amerikaanse inwoners naar het 'paradijs van het noorden.' Maar nog prangender stelt zich de vraag naar de oorzaken van die menselijke ellende.

Journalist Sergio Morales Rodas van Prensa Libre, de Guatemalteekse krant met de grootste oplage, ging te rade bij de onafhankelijke analist Jorge Wong. Volgens hem is de oorsprong van de jarenlange trektocht naar het noorden te zoeken in de manier waarop de staat opgericht werd in 1821. Daar zijn de kiemen van corruptie te vinden die tot op vandaag doorgegroeid zijn. De politieke partijen van vandaag maken deel uit van dat corrupte systeem. Wanneer zij aan de macht komen, moeten politieke gunsten uitgekeerd worden, worden openbare middelen toegeëigend, terwijl de knapste koppen niet worden gekozen om ontwikkelingsplannen te ontwerpen ten gunste van de minstbedeelden.

Om het corrupte systeem in stand te houden, benadrukt Wong, zijn de regeringen niet geïnteresseerd in de vorming van de bevolking, omdat 'een bewuste stem hen niet zal bevoordelen.' Als daar nog eens politieke crisissen, het coronavirus en natuurrampen bovenop komen is het perfecte scenario gecreëerd voor de menselijke tragedie die zich al enkele decennia voltrekt.

Wong is van mening dat de Centraal-Amerikaanse landen hun staatsbeleid opnieuw moeten baseren op de bestrijding van corruptie om over pak weg tien, twintig of dertig jaar vooruitgang te zien, hoewel dat niet gemakkelijk zal zijn.

De analist bekritiseert dat noch de regeringen, noch regionale organisaties, zoals het Centraal-Amerikaanse Integratiesysteem (SICA), voorstellen doen om de crisissen op te lossen in deze landen waar mensen niet alleen migreren bij gebrek aan kansen of onzekerheid, maar ook uit diepe teleurstelling over het feit dat er in de nabije toekomst geen veranderingen te verwachten zijn.

'Er gebeurt niets en dat is jammer. Er wordt niets vernomen, het is triest te weten dat de burgers van deze landen er voor niemand toe doen, noch voor hun regeringen, noch voor de internationale organisaties,' besloot hij.

Zwakke staten

Voor Ursula Roldán, directeur van het Instituut voor Onderzoek en Projectie van Mondiale Dynamiek van de Rafael Landívar Universiteit, is de menselijke tragedie van migratie het gevolg van zwakke staten die er niet in geslaagd zijn een sterk sociaal beleid en sterke diensten op het gebied van bijvoorbeeld gezondheidszorg en onderwijs tot stand te brengen.

Zij is van mening dat na het einde van de gewapende conflicten in de regio, die El Salvador, Guatemala en Nicaragua het hardst hebben getroffen, de kans op een nieuw begin gemist werd. De naties hebben zich niet laten leiden door de vredesakkoorden. In plaats daarvan hebben ze zich toegelegd op de bevordering van een beleid van privatisering en vermindering van de overheidsuitgaven.

Vervolgens maakte de georganiseerde misdaad van de verzwakking van de democratieën gebruik om het systeem te coöpteren. Als gevolg daarvan zijn er geen politieke partijen, maar wel 'verkiezingsmachines die een valse leider kiezen' om het systeem voort te zetten.

'We zijn een tijdbom en dat is wat de karavanen van migranten uitdrukken. De oorlog had rampzalige gevolgen en we hebben er niets uit geleerd,' zei Roldán.

Verder pleitte ze voor de steun van de Verenigde Staten aan de strijd tegen corruptie, straffeloosheid en de georganiseerde misdaad, in plaats van de migranten te vervolgen. Die zijn uiteindelijk een gevolg en geen oorzaak van het probleem.

Daarnaast moeten de VS de sociale en economische wederopbouw van gemeenschappen ondersteunen met krachtige financiële middelen, maar dan wel in coördinatie met plaatselijke actoren die de gebieden vertegenwoordigen van waaruit de migranten wegvluchten.

Een migrantenperspectief

Journalist Sergio Morales Rodas citeert reacties van woordvoerders van migranten in de VS. Zij spraken hun afwijzing uit omdat, volgens hen, een staat die zijn eigen bevolking uitspuwt, zoals Guatemala, een staat is geworden die nu anderen, zoals de Hondurezen, onderdrukt en belet kansen te zoeken in andere landen.

'De migranten zijn niet schuldig, zij zijn het slachtoffer van mislukte staten waar duizendkoppige monsters opereren, die gezondheid, onderwijs en ontwikkeling stelen en een fabriek van oneindige armoede creëren die hen in ballingschap dwingt. Het is schandalig,' zei Walter Batres, een migrant die in Californië woont.

Guillermo Castillo, een Guatemalteekse leider in Ohio, zei dat 'er geen ernstig engagement te bespeuren valt van eender welke uitvoerende, wetgevende, rechterlijke of gemeentelijke macht noch van enige academische instelling, denktank, kerk, gemeenschapsleiders of bedrijfsleiders om serieus te praten over oorzaken en oplossingen voor migratie.'

En hij wijst op de hoogdringendheid die mensen doet uitwijken ondanks de enorme gevaren.

'De karavanen leggen alleen maar de radeloosheid bloot van hen die proberen te migreren. Er is moed voor nodig om eruit te trekken en het risico te lopen te verdwijnen, te worden ontvoerd, verkracht, verminkt of te sterven tijdens hun poging,' riep hij uit.